

ACC. N:R M. 15350: 1-9.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Ligfrid Lönnson, Höör*
Härad: *Påsta* Berättare: " " "
Socken: *Höör* Berättarens yrke: *f. d. vagnmakare*
Uppteckningsår: *1960* Född år *1880* i *Höör*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Textilerna i hemmet. s. 1-9.

(sid. 9 har 2 st. silhuetter av möbler)

N. No. 163.

12/10-60

Angående skurgolv vill jag minnas att vi här hemma hade skurgolv ända till 30 talet sedan blev golven målade i brun färg, fernissade golv hade vi aldrig, Men sedan målningen började bli sliten funderade vi på att måla om golven, men så blev man bjuden till grannar som ville vilte visa sina nylagda korkmattor, å naturligtvis blev det då också hemma sådana mattor, det var i början på 40 talet men dom var ju glatta å hala så man höll på att bryta benen av sej, för hade man brätt om så halkade man gärna på dem, sen blev det ju till att skaffa gångmattor som fästes i båda ändar, för att inte riskera ben å armbrott inne på stugegolvet, dessa gångmattor för det första hemvävda trasmattor i skilda kulörer, men i finrummet vävda yllegångmattor som köptes i möbelafären. Det förekom också hopsyddas trasmattor i längder till fyrkantiga stora bordmattor. Brysselmatte fanns bara i fruns rum som köpts i möbelafären, ryor knöts oftast hemma, å placerades oftast på en vägg eller på en möbel. Parhett har vi aldrig haft.

I slutet på 1890 talet började vi med kappgardiner, sedan i början på seklet börjades långgardiner gärna med kappa, material till dessa bestod ofta av trädgardin några år senare börjades med handbroderade gardiner, material till dessa, glest linne oile, höksgardiner i sadelmakarvår broderade i olika färger. På senare åren har man gärna använt dubbelgardiner bestående av först en tunn lätt, på denna en tjockare gardin å gärna kappa or i sist nämnda material. Gardinstänger i min ungdom var gärna en trälist, på insidan av denna, var fastgjord en tygremsa, på denna tygremsa fästes långgardinorna med litet knappnålar. Därefter kom runda gardinstänger med svarvade ringar å i dessa ringar syddes gardinerna fast. Draperier började användas ungefär vid sekelskiftet mest i finrummen, dels för att dela av rummen, å dels för värme å drag, och i stället för dörr, som tog mera plats å var bra mycke mera ivägen. Draperiernas material var mycke skiftande, dels av boj fyllt å java gärna broderade.

Uppsättningen av draperier skedde dels av runda stänger med svarvade ringar, eller kässch stänger med klämmor eller kornischer med fina böjningar å ofta skulpterade. Bonader av tyg förekom mest, broderade med bibelspråk eller ett visdomens tänkespråk som var ägnad till eftertanke. Dels också konstnärligt utförda figurmotiv var broderade på dessa bonader, i regel utförda utav familjens damer eller ett gammalt minne utav hädangångna släktingar. Materialet av samma var linne, då sydda med linnegarn, bomullsgarn, moselinnegarn, i färger. Så fanns också finare bonader på boj, yllejarna, dessa gärna utförda med motiv av landskap. Dessa bonader satt gärna oppe året om placerade över soffor eller dylikt, materialet till nämnda köptes i tapisseriåffär.

Angående bordsdukar användes vit linnduk till måltid, när måltiden är över lägges gärna en kulört duk, denna kan variera mellan broderade på lapplinne, boj med frans å utan. I mitt barndomshem hade vi alltid

vaxduk till vardags till måltiderna när dessa var över låg där en kulört hemvärd sådan, bordet var klaffbord ^(slaffbord) så det slogs upp en klaff vid varje sida, när släkten var samlad eller till festliga tillfällen. klaffarna hade avrundade ^{hörn}, var det en fyrkantig duk lades den alltid så, att en snibb kom på varje ända så man såg lite av bordet, dom vita linnedukarna lades alltid raka. Servetter använde vi inte till vardags, men alltid när det var gäster, servetterna var alltid i samma linne som duken. Mellanlägggen var virkade tabletter. Far och Mor hade alltid servetterringar, när vi hade gäster som skulle stanna kvar, fick dom knyta ett sidenband om sina servetter, var och en hade sin färg. Dom bästa dukarna var damast, hemvävda med fågelmotiv. Smädukar var plaserade på dom andra möblerna som löpare på byrån, men aldrig någon duk på chiffonien den var polerad och arbetad i masiv ek med vacker inredning, klaffen var alltid nerlagen, på denna stod ett ^{par} ljusstakar och några andra prydnadsaker.

Stoppade möbler var ju inte så vanligt i min barndom, men ganska snart var det en å annan som skafade en stoppad soffa i sinrummet, i regel var dom första stoppade möbler klädda med röd sammet sedan kom det stoppade stolar schärlång å dycha, ofta var dychan kläd med skinn, men skinn blev man trött på, det höll för länge å blev tixsom smord å glatt, så man gick ganska snart över till vanliga möbeltyger i mönster av olika hvallite, dessa möbler kunde man köpa i möbelafärerna, hade man gamla sådana kunde man ha tapetserare att klä eller stoppa om dem så blev dom som nya, lösa stoppade dynor var ganska vanliga i soffhörnen med vackra brodderier i alla slags mönster, Innan soffan var stoppad hade dom lösa dynor, i regel då av vävda överdrag gärna av konstvävnad i olika färger, det var brukligt en tid på landsbyggen att fästmän skänkte sin tillblivande en sådan kudde att luta sitt huvud till å tänka på henne.

I min barndom (alltså för 70 a 80 år sedan) användes oftast utdragssoffor av trä eller stora tvåmansängar också dom av trä, till att draga ut då man skulle bädda, när man så bäddade upp sköts utdraget inn, å madrasser å sängkläder placerades i sängen oftast med ett vitt virkat eller stickat täcke åvanpå, så det såg prydligt ut. Träsoffan sköts också ihop på dagen med vad sängkläder där fick plats till under sofflocket som i regel var rätt å slätt ett trälock (hela brädbottenar i båda dessa möbler), sådana möbler kallades jöingamöbler och på den tiden köptes dom på marknaden av tillverkarna skälva som kom körande med höga lass ånda uppe ifrån jöingahärad ofta slog dom sej ihop ett par stycken för att säkrare kunna klara dom skrymmande lassen som hade lätt att förskjuta sej. Madrasserna var oftast stoppade utav halm i juteväv med mekuddar av samma material, på landsbyggden använde dom oftast länghalm i stället för madrass, åvanpå madrassen eller halmen ett pjös.

se sid. 9.

Som bestod av ett enkelt grovt linnetäcke oftast i någon mörk färjton, sedan i regel en stor fjäderdyna med hemvävt randigt dynevar, denna dyna var oftast stoppad med hönsfjäder, ävan på denna dyna ett grovt linnelakan, huvudkuddar i regel stoppade med lite bättre fjäder, sedan ett ävanlakan som räckte bara till knäna å så ävan på allt, en stor fjäderdyna också den med bättre fjäder än underdynan. Sedan vad tiden led blev det så att var å en skulle ha sin säng å av helt annan typ, spjälbotten eller resår, madrasser utav krollspint eller tagel, å klädda med bolster var två ~~långe~~ lakan, å filltar i stället för fjäderdynor eller sticktäcke, å huvudkuddar med ankfjäder eller dun, örngotten med mällanspets å ryck. Numera särskilt rum till sängkammare där sängarna står bäddade alltid med ett paradtäcke på om dagen, så är det bara att taga av täcket så är bädden färdig. Många isynnerhet äldre föredrar stickade vaddtäcke i stället för fillt, dessa vaddtäcken stickades ofta i hemmen över en hemjord stickbåge.

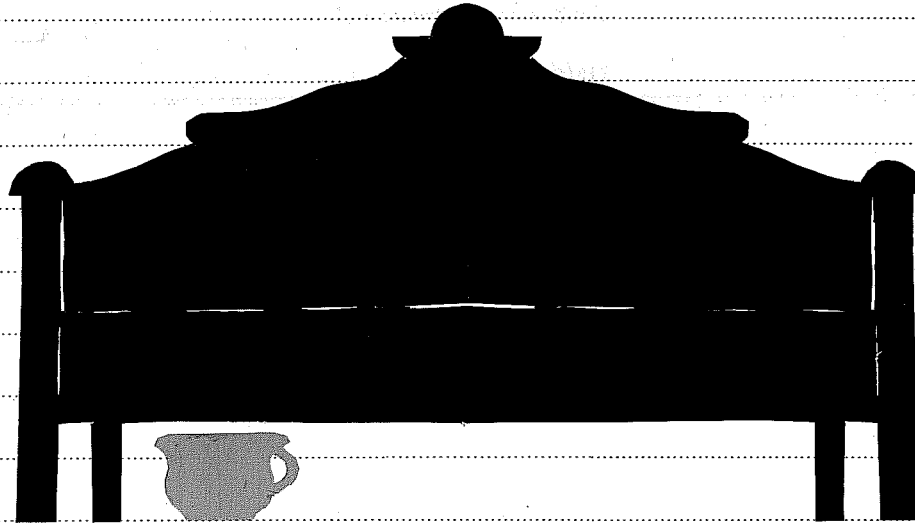

Brickhållare, först en rund svarvad ring, så en 8 cm bred broderad linneremsa som trädde igenom ringen å delades i två halvor så man kunde sticha inn en bricka mellan dessa. Hylbrensor virkades i många olika mönster å i olika bredder allt efter pretansjoner på granlåt. Handukar värdes i hela räckor i många olika mönster å kvaliteer allt efter vad dom skulle användas till. Toalettsuppsatser var i regel virkad i runda tablätter allt efter vad dom skulle vara underlägg för tvättfat tvålköpp eller vattenkanna. Tvättlappar syddes av proteväv eller virkades. Dammhanduker virkades eller stichades. Disktrasor virkades av olika kvalite på garn. Strykbädd på vanlig strykbäda med fillt å ett vitt strykskyngke. Grytlappar virkades eller syddes av något oömt tyg. Paradhanduker broderades i roliga mönster på vit linne duk. Antimakasser virkades av fint garn. Lamplöjor var sydda broderade på siden å i regel runda å var dom fyrkantiga gärna då med en tofs i varje hörna.

ACC. N:R M. 15350:9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Se sid. 6!

Löjliga möbler som köptes på marknad

